

Warszawa, 21.04.2023 r.

L. dz. 27/2023/JS

Szanowny Pan  
gen. brygadier Andrzej Bartkowiak  
Komendant Główny  
Państwowej Straży Pożarnej

#### PETYCJA

**w sprawie podjęcia okresowych działań kontrolnych w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych i rozpoznania zagrożeń pożarowych w miejscach zbierania i magazynowania oleju odpadowego.**

, zraszająca główne podmioty działające w produkcji i handlu paliwami ciekłymi w Polsce, zgodnie z art. 4 ust 1 w związku z art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, działając w interesie publicznym oraz członków zrzeszonych w organizacji,

**wnosi petycję**

**w sprawie podjęcia okresowych działań kontrolnych przez Państwową Straż Pożarną w ramach zaplanowanych kontroli własnych, w celu rozpoznania zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń w wybranych zakładach naprawy pojazdów, w których wytwarzane i przechowywane są odpady powstałe ze zużytych produktów jakimi są silnikowe oleje smarowe, nazywane olejami odpadowymi, dla których zasady postępowania określone zostały w ustawie z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej .**

, jako największa organizacja skupiająca przedsiębiorców sektora paliwowego oraz smarowego w Polsce, zwraca uwagę na nasilające się w ostatnim okresie nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku olejów smarowych i preparatów smarowych oraz pochodnego rynku olejów odpadowych (przepracowanych), polegające na deficytach zbiórki olejów odpadowych, w ślad za czym występują problemy przedsiębiorców produkujących oraz eksportujących świeże produkty smarne z realizacją ustawowych poziomów odzysku i recyklingu odpadów takiego samego rodzaju w latach 2022 i 2023. Olej odpadowy pozyskiwany (odbierany) jest bezpośrednio od wytwórców tj. warsztatów samochodowych, stacji demontażu samochodów, złomowisk, serwisów, firm produkcyjnych zużywających oleje smarowe, kopalni, itp.

---

Podmioty gospodarcze posiadające wymagane zezwolenia na wykonywanie recyklingu olejów przepracowanych (regeneracja), jak również przedsiębiorcy zajmujący się zbiórką olejów odpadowych na terenie Polski, wyraźnie komunikują o znacznie mniejszym poziomie zbiórki i utrudnionym dostępie do surowca odpadowego, w porównaniu z latami ubiegłymi. Sytuacja ta obecnie nie ulega zmianie, pomimo upływającego okresu zimowego w roku bieżącym. W ocenie

taka sytuacja spowodowana jest przede wszystkim znacznym wzrostem ceny mediów energetycznych takich jak gaz, energia elektryczna, węgiel, drewno, czy standardowe oleje opałowe dla których olej odpadowy może stanowić substytut. Tym samym oleje przepracowane wykorzystywane są do celów grzewczych w gospodarstwach domowych lub w miejscach prowadzenia działalności gospodarczej, w których wytwarzane są tego rodzaju odpady.

**Konkludując posiadacze smarnego surowca odpadowego nie przekazują go dalej w łańcuchu wartości, celem dalszego zregenerowania i zawrócenia do obiegu, ze względu na wysokie prawdopodobieństwo gromadzenia go na kolejne okresy zimowe do celów grzewczych lub wykorzystania przy produkcji innych paliw ciekłych. Gromadzenie na tak dużą skalę tych odpadów niebezpiecznych bardzo często rodzi istotne zagrożenie przeciwpożarowe z uwagi na warunki ich przechowywania i sposób przeprowadzenia spalania tych odpadów.**

Oleje odpadowe stanowią relatywnie tanie i łatwo dostępne źródło paliwa, a jednocześnie mają wysoką wartość energetyczną, w wyniku czego w Polsce rocznie spalane są ich znaczne ilości w nieprzystosowanych do tego instalacjach, głównie w celu ogrzewania warsztatów, szklarni, zakładów usługowo-produkcyjnych czy też po prostu budynków mieszkalnych. Powoduje to dużą emisję toksycznych, mutagennych i kancerogennych substancji, takich jak: silnie rakotwórczy benzoalfapiren, tlenek węgla, związki chloru, siarki i azotu, metale ciężkie, co stanowi zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz innych żywych organizmów. Co więcej, te nielegalne praktyki przyczyniają się w istotnym stopniu do występującego w Polsce zjawiska smogu. Emisje te są dużo bardziej szkodliwe niż przy spalaniu lekkiego oleju opałowego. Dodatkowo, spalanie olejów odpadowych sprawia, że z jednej strony nie zasilają one krajowych instalacji do recyklingu tych olejów, obniżając opłacalność inwestycji w rozwój technologii recyklingu, a z drugiej strony, zmniejsza wpływy budżetu państwa z opłaty produktowej od nowo wprowadzonych do obrotu olejów grzewczych. Ponadto nielegalne spalanie oleje odpadowe wypierają legalne paliwa przeznaczone do celów grzewczych. Inny istotny argument stanowi, że nielegalne użycie olejów odpadowych jako olejów opałowych – niezależnie od szkód dla środowiska i zdrowia ludzi – przekłada się także na wymiernie straty podatkowe m.in. z tytułu nieodprowadzonej akcyzy.

W świetle powyższych wyjaśnień                      zauważa, że nielegalne praktyki polegające na ogrzewaniu budynków lub innych obiektów, przepracowanym olejem silnikowym są już prawnie usankcjonowane i odpowiednie służby nakładają mandaty w przypadku wykrycia takich wykroczeń. Podstawę prawną stanowi tu najczęściej przepis *art. 191 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach*, gdzie określono, że „kto termicznie przekształca odpady poza spalarnią odpadów lub współspalarnią odpadów podlega karze aresztu albo grzywny” (w postępowaniu mandatowym do 500 zł). Warto wspomnieć, że oleje odpadowe po pierwsze należą do grupy odpadów niebezpiecznych zgodnie z kryteriami przyjętymi w *rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów*, a po drugie z uwagi na ich specyfikę, w tym przede wszystkim łatwopalny charakter i generowanie zagrożenia pożarowego, postępowanie z tym surowcem odpadowym zostało ściśle określone w *rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 5 października 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z olejami odpadowymi*. W myśl przepisu § 4 ust. 1 ww. rozporządzenia oleje odpadowe magazynuje się w miejscach przeznaczonych do tego celu, zgodnie z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej.

**Mając powyższe wyjaśnienia na uwadze,                      wnosi do Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej (dalej również jako Organ), jako centralnego organu administracji rządowej w sprawach organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego oraz ochrony przeciwpożarowej, o zarządzenie podjęcia przez podległe mu jednostki w wybranych przez Organ lokalizacjach, doraźnych oraz okresowych działań kontrolnych w zakładach serwisu i naprawy pojazdów, w których zbierane i magazynowane są oleje odpadowe, pod kątem wypełniania przez podmioty prowadzące tego rodzaju działalność usługową, stosownych wymagań przeciwpożarowych. Informujemy, że z analiz                      wynika, że warsztatach naprawy samochodów zbiera i przechowuje się największe ilości oleju odpadowego. W ocenie                      legitymacja do tego rodzaju działania kontrolnego dla Państwowej Straży Pożarnej wynika z poniżej wskazanych podstaw prawnych:**

- 1. Art. 1 ust. 2 pkt 1 i 5 oraz art. 23 ust. 3 pkt 10 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej, gdzie określono, że rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń oraz nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych wchodzi w zakres podstawowych zadań Państwowej Straży Pożarnej, oraz umocowano Państwową Straż Pożarną do wykonywania czynności kontrolno – rozpoznawczych w celu oceny spełniania wymagań przepisów**

dotyczących ochrony przeciwpożarowej w miejscach zbierania, przetwarzania oraz wytwarzania odpadów lub warunków ochrony przeciwpożarowej określonych przy wydawaniu zezwolenia na zbieranie odpadów, zezwolenia na przetwarzanie odpadów, pozwolenia na wytwarzanie odpadów uwzględniającego przetwarzanie odpadów oraz pozwolenia na wytwarzanie odpadów;

2. Art. 15 pkt 1 w zw. z art. 1 ust. ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, gdzie przyjęto, że jednostkami ochrony przeciwpożarowej są jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej, które są uprawnione do zapobiegania powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia; oraz
3. Art. 41a ust. 1a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, który ustala, w procesie wydawania pozwoleń odpadowych, uprawnienie komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej do kontroli instalacji lub jej części, obiektu budowlanego lub jego części lub miejsc magazynowania odpadów, w których ma być prowadzone przetwarzanie odpadów lub zbieranie odpadów, w zakresie spełniania wymagań określonych w przepisach dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz w zakresie zgodności z warunkami ochrony przeciwpożarowej.

Nadto wskazuje, że ewentualne ustalenia PSP wskutek przeprowadzonych kontroli doraźnych, w zakresie nieprawidłowości związanych z wytwarzaniem i magazynowaniem olejów odpadowych i występowania zagrożeń przeciwpożarowych związanych z tym procederem, powinny stanowić przedmiot wymiany informacji z Organami Inspekcji Ochrony Środowiska oraz potencjalnie innymi organami nadzorującymi rynek smarów w Polsce tj. Krajową Administracją Skarbową i Marszałkami Województw, co przysłuży się po pierwsze ograniczeniu nielegalnego przetwarzania odpadów, a po drugie, ograniczeniu zjawiska szarej strefy na rynkach podaży świeżych olejów smarowych oraz pochodnych olejów odpadowych w Polsce.

Ze strony deklarujemy wolę współpracy i wszelkiego innego niezbędnego wsparcia w przypadku pozytywnego rozstrzygnięcia po Państwa stronie w przedmiocie wniosku wskazanego w niniejszej petycji.

*Z poważaniem*

*[podpisane cyfrowo]*